

Verlag van de 71^e Lutherse Werkweek voor Kerkmuziek (25- 29 juli 2023)

De werkweek zit erop. Of nee, toch niet helemaal. Want enkele dagen nadien kreeg ik de vraag of ik een verslag wilde schrijven. En dat betekende weer even terug naar de muzikale dagen die ik in Hoeven had doorgebracht. Soms ging dat vanzelf, door allerlei muzikale fragmenten die nadien ineens door mijn hoofd dwarrelden, waarmee ik me weer middenin de muziek bevond.

En dat is wellicht logisch, want het was soms hard werken en natuurlijk vooral bezig zijn met instuderen van de verschillende motetten die waren uitgekozen. En na uren zingen op een dag, zingt het dan vaak nog een tijdje na in je hoofd.

Bij deze dus een terugblik op de laatste dagen van juli 2023.

De werkweek begon deze keer op dinsdagmiddag - eerder was dat al op zondag liet ik me vertellen. Dit keer dus ingekort vanwege financiële redenen. Voor mij - bekend met de 'oude werkweek voor kerkmuziek en liturgie van de PKN' - toch langer dan ik eerder in Hoeven verbleef. Hoeven- dat betekende een verblijf in conferentiecentrum en hotel Bovendonk. Nu vooral met een hotelfunctie, vroeger o.a. een seminarie. En dat was nog te merken aan de gangen, de verschillende ruimten (o.a. de refter waar we aten) en een mooie kapel die hieraan verbonden is.

Repetities

Na een welkom startte al snel de eerste repetitie van velen die nog zouden volgen.

Even zoeken naar een plek in de zaal - waren er vaste plekken? En dan zingen maar. Want na het inzingen werd het eerste motet direct vierstemmig ingezet en gezongen. En dat was een mooie verrassing!

Thuis muziek studeren was n.l. niet nodig, kregen we vooraf te horen en had ik dus ook niet gedaan. Maar om alvast een indruk te krijgen van de muziek had ik e.e.a. wel opgezocht en via you tube beluisterd - mooie muziek dacht ik thuis achter de computer.

En mooi werd het. Natuurlijk werd er niet alleen van alles doorgezongen, maar ook fragmenten apart gestudeerd. Soms per partij, soms met meerdere partijen tegelijkertijd. En niet altijd in de 'gewone' kooropstelling, maar ook in een grote kring. Ineens kon je iedereen zien en horen - en was het meteen een mooie oefening in hoeverre je je eigen partij al kende. En aan het einde van de week kwam er ruimte om ook verder te kijken dan alleen de noten, want toen kwam de tekst meer aan bod. Wat stond er nu precies? Expressie en tekstbeleving, het had nog wel wat meer gemogen van mij. Want hoe anders zing je als je, als het ware, voor je ziet wat je bezingt. Maar ook de dynamiek die we moesten laten horen, maakte de muziek ineens heel anders.

En niet te vergeten de uitspraak van één van onze dirigenten: je moet voor 60 % kijken naar de dirigent en voor 40 % in je boek. Klinkt makkelijk en logisch, maar het viel niet altijd mee om te doen. Al was het effect wel hoorbaar als het gebeurde...

Dagindeling

Wat gebeurde er zoal op een dag?

De dag startte om 8.00 uur met de metten, een korte viering in de kapel. Een moment van zingen - in beurtzang (wat soms best lastig was), bidden en luisteren. Gelukkig hadden we de eerste avond een korte uitleg gekregen over de vieringen, de opbouw en gebruik van het boekje voor de liturgie. Na het ontbijt was er eerst ochtendgymnastiek - even in beweging - dagelijks geleid door Corina Klaver. En dat heerlijk buiten in de tuin. En toen het later in de week regende ging het gewoon door en stonden we in een lange rij in de overdekte gang die richting de kapel liep.

Ook de stem werd ingezongen, geregeld in canon. Mooi om te horen en leuk om te doen. En daarna was het aan de slag met de repetities, zo'n zes repetities per dag - afwisselend geleid door de dirigenten Els Hermanides en Hans Jansen. Na de middagmaaltijd was er een uur 'rust' - een heerlijk uur om zelf even iets (of niets) te doen. Natuurlijk waren er tussen de repetities ook ruime pauzes, wat niet alleen ruimte gaf voor een koffie/rustmoment maar ook b.v. voor een potje badminton. Na de laatste repetitie 's avonds werd om 22.00 uur de dag geëindigd in de kapel, nu met de completen. Mooi om zo met een korte viering de dag af te sluiten. En voor wie wilde was er daarna alle tijd om nog wat te drinken.

Eén uitzondering op deze dagindeling was overigens de donderdagavond, oftewel de Bonte Avond. Benieuwd wat dit zou brengen, hoe zou de avond ingevuld worden? Al gauw kwam 'Lotus de Krijger' op het toneel en opende met een speciaal lied de avond. Gevolgd door een enorme variatie aan inbreng, waaronder een duet van Mendelssohn, korte gedichtjes, een familiecanon, een levendige herinnering aan de padvinderij, muzikaal intermezzo op blokfluit en piano (die klonk als een klavecimbel), een sprookje, een echte quiz en als afsluiting met zijn allen volop in beweging met dans en zang. Een gezellig en goed gevuld avondprogramma dus!

Concert

Wat ik mooi vond aan deze dagen is het feit dat je ook toe werkte naar een concert, een mooie afsluiting op de zaterdagmiddag in de kapel. En alleen al zingen in deze kapel was heerlijk om te doen, een akoestiek die de muziek veel extra's gaf. Mooi ook dat het concert werd bezocht door bekenden van de deelnemers aan de werkweek en bezoekers vanuit Hoeven en omgeving.

Het concert werd geopend met het motet 'Domine, secundum actum meum' van Giovanni P. da Palestrina voor mannenkoor dat in een halve cirkel ten gehore werd gebracht. Ineke van der Veen lichtte vervolgens het programma toe, waarin deze keer extra aandacht voor de componisten Byrd en Weelkes vanwege hun 400^e sterfdag. Daarnaast kreeg ook peace/Frieden als actueel thema in het programma aandacht.

Het koor vervolgde met twee motetten van William Byrd. Het vijfstemmige motet 'Miserere mei', gevolgd door het eveneens vijfstemmige motet 'Prevent us, o Lord - een motet dat ook laatst te horen was bij de kroning van koning Charles.

Daarna werd van Thomas Weelkes het indringende motet 'When David heard' gezongen, dat gaat over David die het bericht ontvangen had dat zijn zoon Absalon was gedood. Waarbij steeds 'O Absalon, my son' wordt herhaald en extra wordt benadrukt, een bewerking van 2 Samuël 18 vers 33.

Een heel ander motet is 'Chantez à Dieu' van Jan Pieterszoon Sweelinck: 'Zingt de Heer een nieuw lied'. Dezelfde tekst klonk daarna in het 'Cantate Domino' van Giuseppe Ottavio Pitoni.

Na deze motetten volgde een muzikaal intermezzo, de koraalbewerking over 'Vater unser in Himmelreich' van Johann Hermann Schein (1576-1630) uitgevoerd door Lisa Hinfelaar (sopraan), Willy Groen (sopraanblokfluit) en Hans Jansen op orgel.

Het koor vervolgde met een blokje van drie romantische motetten. Allereerst het vijfstemmige 'Nachtlied' van Max Reger, gevolgd door 'Ach, arme Welt' van Johannes Brahms. 'Prayer for peace', een motet van Allan Bullard bezingt vervolgens het gebed voor vrede tussen alle mensen, naties en familie onderling.

Opnieuw is dan een muzikaal intermezzo te beluisteren. Ed Kiel speelt een improvisatie over 'Ave Generosa'. Een motet van Ola Gjeilo, geschreven voor vierstemmig vrouwenkoor, dat daarna tot klinken komt.

Algauw volgt het laatst koorblok waarmee we in de tijd van de moderne Duitse componisten belanden. Van Hans Friedrich Micheelsen klinkt 'Ich hebe meine Augen auf', gebaseerd op psalm 121, daarna 'Komm, Heiliger Geist, Herre Gott', een klein koraalmotet van Hugo Distler. Siegfried Reda componeerde 'Herr, deine Güte reicht soweit die Wolken gehn', in een bijzondere bezetting van drie vrouwenstemmen en mannenstemmen, aan het verstilte slot hoor en zie je a.h.w. de wolken langzaam naar de verre einder wegdrijven...

Het laatste motet van het programma is 'Jesus, der Retter im Seesturm' van Siegfried Strohbach. Hier hoor je als het ware de stormwind hevig tekeergaan, je ziet de golven over het schip slaan en het roepen van de leerlingen in nood: 'Meister'... Daarna hoor je Jezus de golven luid en bezwerend toespreken 'Sei still'. En alles - ook in de muziek - komt tot rust totdat het eindigt met de woorden 'und es wurde ganz still', terwijl de stilte nog naklinkt in de kapel.

Nog één keer klinkt daarna als een toegift 'Cantate Domino' van Pitoni en dan zit het er echt op. Een mooie afsluiting van een muzikale week, intensieve dagen, maar heerlijk gezongen en bezig geweest met muziek – kortom, zeker voor herhaling vatbaar!

Marianne van Iersel

Deelnemer 71e Lutherse werkweek voor Kerkmuziek 2023